

خرید کتاب های کنکور

با تخفیف ویژه

و
ارسال رایگان

Medabook.com

مدابوک

یک جله تماس تلفنی رایگان

با مشاوران رتبه برتر

برای انتخاب بهترین منابع

دبیرستان و کنکور

۰۲۱ ۲۸۴۲۵۲۱۰

آزمون نوبت اول (۱)

۱/۲۵

☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

- ۱ در دوره ایلام، معماری پیشرفت چشم گیری کرد و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد.
- ۲ تاریخ هروودت یک منبع مهم نوشتاری ایرانی تاریخ باستان است.
- ۳ یونانی ها از دستاوردها و روش های علمی بین النهرین و مصر بهره گرفتند و در عرصه های مختلف پیشرفت کردند.
- ۴ یکی از برجسته ترین اندیشمندان هندی که اصول و آیینی برای اداره جامعه و حکومت عرضه نمود کنفوسیوس نام داشت.
- ۵ مصر اغلب از طریق شبه جزیره سینا در شمال شرق این کشور، در معرض هجوم بیرونی قرار داشت.

۲/۵

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۶ از جمله بزرگ ترین موزه های ایران که آثار باستانی ارزشمندی در آن حفظ و به نمایش گذارده شده است ----- نام دارد.
- ۷ در ----- ماه ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام گذاری شده بود.
- ۸ پدر تاریخ لقب مورخ بزرگ یونانی به نام ----- می باشد.
- ۹ الهه های مادر نزد ----- بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله مراتب خدایان ایلامی داشتند.
- ۱۰ یکی دیگر از دستاوردهای مهم -----، ایجاد شبکه پیشرفته ای از جاده ها بود.

۳/۷۵

ج) گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱۱ قیام بردگان در روم باستان به رهبری چه کسی صورت گرفت؟
☐ (۱) کنفوسیوس ☐ (۲) اسپارتاکوس ☐ (۳) کنستانتین ☐ (۴) پریکلس
- ۱۲ شی هوانگ تی با اندیشه های چه کسی به شدت مخالفت کرد و دستور داد آثارش را بسوزانند؟
☐ (۱) کنفوسیوس ☐ (۲) بودا ☐ (۳) چندرا گوپتا ☐ (۴) پریکلس
- ۱۳ کدام تمدن بر تمدن ایران در زمان هخامنشیان و تمدن یونان باستان تأثیر بسزایی گذاشت؟
☐ (۱) تمدن مصر ☐ (۲) تمدن روم ☐ (۳) تمدن بین النهرین ☐ (۴) همه موارد
- ۱۴ موزه متروپولیتن در کدام کشور قرار دارد؟
☐ (۱) پاریس ☐ (۲) لندن ☐ (۳) سن پترزبورگ ☐ (۴) نیویورک
- ۱۵ در ایران دوران اسلامی کدام گاه شماری رایج گردید؟
☐ (۱) هجری قمری ☐ (۲) جلالی ☐ (۳) هجری خورشیدی ☐ (۴) یزدگردی

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۶ دو مورد از فایده ها و کارکردهای علم تاریخ را بیان کنید.
- ۱۷ دو نقطه از سکونتگاه های کهن ایران که بقایای کوره های ذوب و قالب گیری مس در آن جا یافت شده است را بنویسید.
- ۱۸ سر هنری راولینسون سنگ نوشته چه کسی و در کجا ترجمه کرد؟
- ۱۹ چهار حقیقت متعالی که بودا از آن سخن می گفت را نام ببرید.
- ۲۰ تعالیم بودا علاوه بر هند، در چه مناطقی گسترش یافت؟

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

- ۲۱ آمن هوتپ چهارم چه اقدامی در مورد مذهب و خداپرستی انجام داد و آیا موفق شد یگانه پرستی را در مصر باستان پایدار کند؟ چرا؟
- ۲۲ امپراتوری اکد چگونه بر فرهنگ و تمدن بین النهرین تأثیر گذاشت؟
- ۲۳ در روم اشراف و عامه مردم از چه طریق در اداره امور کشور دخالت می کردند؟
- ۲۴ چگونگی دین و اعتقادات ایلامیان باستان را بنویسید.
- ۲۵ تقسیم بندی تاریخ عصر باستان ایران را بر پایه دیدگاه خدای نامه ها و شاهنامه فردوسی بنویسید.

آزمون نوبت اول (۲)

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست

- ۱ کارآگاه پلیس و مورخ هر دو به دنبال بازسازی صحنه جرم هستند.
- ۲ زمان و مکان، دو رکن مهم دانش تاریخ به شمار می‌روند.
- ۳ در باستان‌شناسی مرحله حفاری بسیار حساس است.
- ۴ معروف‌ترین پادشاه سلسله موریای چندرا گوپتا نام داشت.

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۵ -----، زمانی که فرهنگ و هنر آنان شکوفا شده و ویژگی‌های خاص خود را پیدا کرده بود با هند و ایران ارتباط برقرار کردند.
- ۶ مهم‌ترین دولت شهرهای یونانی ----- و ----- نام دارند.
- ۷ ----- در نزدیکی شهر شوش، شاهکار معماری آن دوره به شمار می‌رود.
- ۸ مورشان مسلمان ایران مانند ----- و ----- با استفاده از ترجمه عربی خدای نامه‌ها اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند.

ج) گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۹ مفرغ‌های کدام استان بهترین نمونه از صنعت و هنر فلزکاری ایران به شمار می‌روند؟
☐ (۱) کردستان ☐ (۲) لرستان ☐ (۳) خراسان شمالی ☐ (۴) یزد
- ۱۰ کدام یک از موارد زیر جزء منابع نوشتاری تاریخ ایران باستان می‌باشد؟
☐ (۱) تخت جمشید ☐ (۲) چغازنبیل ☐ (۳) آرامگاه کوروش در پاسارگاد ☐ (۴) سنگ نوشته‌ها
- ۱۱ همزمان با جمهوری رم، کارتاژیان بر کجا حاکمیت داشتند؟
☐ (۱) بخش‌هایی از دریای مدیترانه ☐ (۲) شمال آفریقا ☐ (۳) یونان ☐ (۴) گزینه‌های ۱ و ۲

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۲ لقب شی هوانگ تی مربوط به کدام فرمانروا می‌باشد و به چه معنی است؟
- ۱۳ مصریان باستان برای ساختن آثار هنری هم‌چون؛ نقاشی، مجسمه‌سازی و ساخت جنگ افزار و دیگر ابزارها از چه موادی استفاده می‌کردند؟
- ۱۴ دو موزه لوور و بریتانیا در کدام کشورها قرار دارند؟
- ۱۵ در ایران دوره اسلامی، کدام گاه‌شماری‌ها در کنار گاه‌شماری هجری قمری قرار گرفتند؟
- ۱۶ منابع پژوهش تاریخی از نظر درجه اهمیت و اعتبار به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید.

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱۷ مراحل پژوهش در تاریخ را نام ببرید.
- ۱۸ نقش فرعون در مصر باستان چگونه بود؟
- ۱۹ معماران مصری برای ساخت هرم‌ها از چه مصالحی استفاده می‌کردند؟
- ۲۰ دیوار چین چگونه و به چه منظوری ساخته شد؟
- ۲۱ چه کسی در نظام حکومتی جمهوری رم تغییر ایجاد کرد؟ (این تغییرات را بنویسید.)
- ۲۲ چرا خدای نامه‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره ساسانی به حساب می‌آیند؟
- ۲۳ نقش زنان در تمدن ایلام و نیز تمدن‌های باستانی فلات ایران را بیان کنید.

آزمون نوبت اول (۳)

۲

☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

- ۱ زمان و مکان دو رکن مهم دانش تاریخ به‌شمار می‌روند.
- ۲ تاریخ به مجموعه حوادث و رویدادهایی می‌گویند که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.
- ۳ به جاهایی که باستان‌شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را گردآوری مطالعه می‌کنند، موزه گفته می‌شود.
- ۴ چوب، اصلی‌ترین ماده‌ای بود که انسان‌های نخستین از آن برای ساختن ابزار استفاده کردند.
- ۵ چین کشوری پهناور در شمال آسیا است.
- ۶ آتن، جامعه‌ای نظامی‌گرا و جنگاور بود.
- ۷ سنگ‌نوشته شاپور یکم در کعبه زرتشت در نقش رستم بیانگر شرم جنگ‌های او با رومیان است.
- ۸ شوش در مرکز جلگه خوزستان، یکی از پایتخت‌های ایلامیان بود.

۲

ب) جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۹ در ایران باستان سالنامه‌های دولتی وجود داشته که حاوی و مهم بوده‌اند.
- ۱۰ نظم و ترتیب رویدادها را می‌گویند.
- ۱۱ برای پیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند.
- ۱۲، رویدادی مهم و سرنوشت‌ساز در زندگی انسان به‌شمار می‌رود.
- ۱۳ یکی از فرمانروایان سلسله «چهاین» به نام بود و عنوان را برای خود برگزید.
- ۱۴ از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره ساسانی به‌شمار می‌روند.

۱/۲۵

ج) گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱۵ کهن‌ترین و کامل‌ترین کتاب تاریخی به‌جامانده از عصر باستان چیست؟
☐ (۱) تاریخ طبری ☐ (۲) تاریخ هرودت ☐ (۳) خدای نامک ☐ (۴) هیچ کدام
- ۱۶ کدام مردمان گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند؟
☐ (۱) مصریان ☐ (۲) رومیان ☐ (۳) ایلامی‌ها ☐ (۴) بابلی‌ها
- ۱۷ هدف علم باستان‌شناسی چیست؟
☐ (۱) شناخت انسان و شیوه زندگی آن در گذشته ☐ (۲) پژوهش در فرهنگ انسان
☐ (۳) شناخت تاریخ ☐ (۴) گزینه‌های ۱ و ۲
- ۱۸ به دورانی طولانی از زندگی انسان گفته می‌شود که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد.
☐ (۱) دوران پیش از تاریخ ☐ (۲) دوره تاریخی ☐ (۳) دوران باستان ☐ (۴) هیچ کدام
- ۱۹ مهم‌ترین آیینی که در برابر باورهای آمیخته با خرافات و رسوم دشوار کیش برهمنی ظهور کرد، چه آیینی بود؟
☐ (۱) آیین بودایی ☐ (۲) آیین برهمنی ☐ (۳) آیین آریایی ☐ (۴) آیین کنفوسیوس

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۲۰ منابع پژوهش تاریخی از نظر درجه اهمیت و اعتبار به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ (نام ببرید).
- ۲۱ در دوره اشکانیان چه نوع گاه‌شماری‌هایی متداول بود؟
- ۲۲ دو نمونه مکان تاریخی را که سکونتگاه‌های شهری بوده‌اند، نام ببرید.
- ۲۳ دو مورد از منابع طبیعی که مصریان در معماری زمان فراعنه استفاده می‌کردند، را نام ببرید.
- ۲۴ اساس زندگی در مصر باستان بر چه استوار بود؟

۰/۵

۰/۷۵

۰/۵

۰/۵

۰/۲۵

آزمون نوبت دوم (۱۰)

الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.

☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست
☐ درست	☐ نادرست

- ۱ کتاب تاریخ هروذت کهن ترین و کامل ترین کتاب تاریخی به جا مانده از عصر باستان است.
- ۲ گاه شماری هجری قمری، بر اساس گاه شماری جلالی تنظیم شده است.
- ۳ احداث جاده شاهي، یکی از اقدامات کوروش بزرگ بود.
- ۴ یکی از مهم ترین جنگ های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی اُرد دوم اتفاق افتاد.

ب) جاهای خالی را عبارات مناسب پر کنید.

- ۵ باستان شناسان برای تعیین سن آثار باستانی از روش های علمی پیشرفته ای مانند روش ----- و شیوه پیشرفته تری موسوم به ----- استفاده می کنند.
- ۶ دو خط ----- و ----- در مصر باستان ابداع شد.
- ۷ در زمان -----، مسئول بازرسی و مأموران تحت فرمانش به عنوان چشم و گوش شاه معروف بودند.
- ۸ نظام طبقاتی ----- بر اساس اصالت نسب و خون استوار بود.
- ۹ یکی از معروف ترین نقش برجسته دوره ساسانی، مجموعه ----- است.

ج) گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱۰ قیام بردگان در روم باستان به رهبری چه کسی صورت گرفت؟
☐ (۱) پریکلِس ☐ (۲) اسپارتاکوس ☐ (۳) کنستانتین ☐ (۴) هیچ کدام
- ۱۱ جشن نوروز به چه کسی نسبت داده می شود؟
☐ (۱) کوروش ☐ (۲) داریوش ☐ (۳) هخامنش ☐ (۴) جمشید
- ۱۲ در دوران فرمانروایی چه کسانی، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی گسترش چشمگیری پیدا کرد؟
☐ (۱) اشکانیان ☐ (۲) سامانیان ☐ (۳) ساسانیان ☐ (۴) هخامنشیان
- ۱۳ پژوهشگران احتمال می دهند که زرتشت در چه قرن هایی می زیسته است؟
☐ (۱) هفتم و ششم پیش از میلاد ☐ (۲) چهارم و پنجم پیش از میلاد
☐ (۳) هفتم و هشتم پیش از میلاد ☐ (۴) پنجم و ششم پیش از میلاد
- ۱۴ کدام یک از داستان های زیر مربوط به دوره هخامنشی است؟
☐ (۱) بیژن و منیژه ☐ (۲) هزار و یک شب ☐ (۳) یادگار زریران ☐ (۴) درخت آسوریک

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۵ دو مورد از منابع غیرنوشته تاریخ ایران در دوران پیش از اسلام را نام ببرید.
- ۱۶ یکی از برجسته ترین اندیشمندان چینی که اصول و آیینی برای اداره جامعه و حکومت عرضه نمود چه نام داشت؟
- ۱۷ چه کسانی، شخصی به نام دهیوک که به اشتباه دیاکو می خوانند را به پادشاهی برگزیدند؟
- ۱۸ بنیان گذار سلسله اشکانیان از کدام قبیله بود و چه نام داشت؟
- ۱۹ نظام سیاسی اداری که داریوش یکم ایجاد کرد به دو بخش تقسیم می شد آن ها را بیان کنید.
- ۲۰ خسرو انوشیروان، پادشاه ساسانی علاقه زیادی به چه مباحثی نشان می داد؟
- ۲۱ برجسته ترین نمونه هنر پیکر سازی دوره اشکانیان را بنویسید.

گوسان‌ها به چه کسانی می‌گفتند؟

۲۶

۲۴ ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند و از آنان برای پیشرفت در کار خود کمک می‌خواستند. به عقیده مردم‌های ایلام قدیم، خدایان دارای نیرویی ماوراء طبیعی بودند که آنان را بر انجام هر کاری قادر و توانا می‌ساخت.

۲۵ دوره پیشدادیان دوره کیانیان دوره اشکانیان و دوره ساسانیان

تاریخ (۱) پاسخ‌نامه آزمون نوبت اول (۲)

- ۱ نادرست
- ۲ درست
- ۳ درست
- ۴ نادرست
- ۵ چینی‌ها
- ۶ آتن - اسپارت
- ۷ معبد چغازنبیل
- ۸ طبری - دنیوری
- ۹ گزینه ۲
- ۱۰ گزینه ۴
- ۱۱ گزینه ۴
- ۱۲

مربوط به یکی از فرمانروایان سلسله «چه این» به نام ژنگ است و به معنای امپراتور اول است.

۱۳

آنان برای ساختن آن اشیاء از معادن دور دست، مس و طلا استخراج می‌نمودند. موزه لوور در پاریس و موزه بریتانیا در لندن

۱۴

گاه‌شماری‌های یزدگردی، جلالی، دوازده حیوانی و هجری خورشیدی

۱۵

دو دسته، الف) منابع دست اول یا اصلی، ب) منابع دست دوم یا فرعی

۱۶

الف) انتخاب موضوع	ب) تدوین پرسش‌های تحقیق
ج) شناسایی منابع	د) گردآوری و تنظیم اطلاعات
ه) تحلیل و تفسیر اطلاعات	و) گزارش یافته‌های پژوهش

۱۷

فرعون از قدرت فوق‌العاده‌ای برخوردار بود و اعتبار زیادی در میان مردم داشت. آن‌چه او انجام می‌داد، اراده خدایان شمرده می‌شد و آن‌چه می‌گفت از زبان یکی از خدایان بود فرمان‌های او می‌بایست بی‌چون و چرا اجرا شود. پسر یا هر کدام از اعضای خانواده فرعون، حتی همسر او می‌توانست جانشین او شود.

۱۸

از منابع طبیعی مثل سنگ آهک و سنگ خارا که در مصر فراوان بود، بهره می‌بردند.

تاریخ (۱) پاسخ‌نامه آزمون نوبت اول (۱)

- ۱ درست
- ۲ درست
- ۳ درست
- ۴ نادرست
- ۵ درست
- ۶ موزه ایران باستان
- ۷ گاه‌شماری اوستایی
- ۸ هروودت
- ۹ ایلامیان
- ۱۰ تمدن روم
- ۱۱ گزینه ۲
- ۱۲ گزینه ۱
- ۱۳ گزینه ۳
- ۱۴ گزینه ۴
- ۱۵ گزینه ۱
- ۱۶

(۱) منبع شناخت و تفکر

(۲) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

۱۷ تپه یحیی در استان کرمان و تپه زاغه در قزوین

۱۸ سنگ نوشته داریوش هخامنشی در بیستون

۱۹

(۱) زندگی، سراسر رنج و درد بی‌پایان است.

(۲) سرچشمه این درد، آرزو و خواستن است.

(۳) تنها با رسیدن به «نیروانا» می‌توان به آرزو و خواستن غلبه کرد.

(۴) از هشت راه مقدس می‌توان به نیروانا رسید. این هشت راه شامل صداقت‌ورزی در ایمان، نیت، گفتار، زندگانی، کوشش، بندار و مراقبه می‌شد.

۲۰

به مناطق دیگر آسیا از جمله تبت و چین نیز راه یافت.

۲۱

او کوشید که یگانه‌پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج نماید.

خیر، زیرا پس از مرگ او، کاهنان که نقش مهمی در فرهنگ مصر داشتند، دوباره پرستش چند خدایی را رایج کردند.

۲۲

این امپراتوری مردمان و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد ساخت و موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد.

۲۳

در روم اشراف به واسطه مجلس سنا و عامه مردم از طریق مجمع نمایندگان خود، در اداره امور کشور مشارکت می‌کردند.

۲۰

به دو دسته: الف) منابع دست اول یا اصلی؛ ب) منابع دست دوم یا فرعی
گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

۲۱

۱) شهر سوخته در ایران؛ ۲) شهر پمپئی در ایتالیا

۲۲

سنگ آهک - سنگ خارا

۲۳

کشاورزی

۲۴

آمن‌هوتپ چهارم

۲۵

حمورابی

۲۶

زبان سانسکریت

۲۷

موهنجودارو و هاراپا

۲۸

تیبیر

۲۹

آتن و اسپارت

۳۰

منابع دست دوم

۳۱

۳۲

به همه آثار گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند. شامل بناها، ابزارها، اشیا، سنگ‌نگاره‌ها، سنگ‌نوشته‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به‌جای مانده است.

۳۳

به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی، مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونتگاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

۳۴

حفاری: یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان حفاری است و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

۳۵

مصریان به زندگی بعد از مرگ باور داشتند و معتقد بودند که روح پس از مرگ مدتی سرگردان می‌ماند و سپس به جسم انسان بازمی‌گردد. به همین دلیل، اجساد فرعون‌ها را برای جلوگیری از فاسدشدن جسم، مومیایی می‌کردند.

۳۶

اور - اوروک - لاگاش - کیش

۳۷

شهرهای خود را بر اساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بودند. آنان خیابان‌ها و معابر اصلی و فرعی را با پهنای معینی طراحی نموده که یکدیگر را قطع می‌کردند. ساختمان‌ها را با معماری همسان و آجرهایی به اندازه‌های مشخص بنا می‌کردند.

۳۸

این تاخت‌وتازها، سرانجام سبب شد که حاکمان کوچک و مستقل ایلامی در حدود ۲۶۰۰ ق.م. با یکدیگر متحد شوند و پادشاهی ایلام را تأسیس کنند.

۲۰

فرمانروایان پیش از شی هوانگ تی برای جلوگیری از هجوم اقوام صحرا گرد، قسمت‌هایی از این دیوار را ساخته بودند و شی هوانگ تی بخش‌های مختلف آن را به هم متصل کرد تا دژی به طول ۲۴۰۰ ک.م با ۲۵۰۰۰ برج نگهبانی در مرز شمالی چین شکل گرفت.

۲۱

اکتاویان در نتیجه این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به‌عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به «آگوستوس» و بعداً «امپراتور» معروف شد.

۲۲

زیرا خدای‌نامه‌ها در واقع تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی بودند. ضمناً مطالب آن‌ها به غیر از افسانه‌ها و قصه‌های کهن آن‌چه مربوط به دوره ساسانی است با واقعیات تاریخی منطبق است.

۲۳

یکی از ویژگی‌های مهم تمدن ایلامی و در واقع تمدن کهن ایرانی، مقام و منزلت والایی است که زنان داشته‌اند. به‌طور کلی در جوامع باستانی فلات ایران، زنان موقعیت اجتماعی ممتازی داشتند و دارای قدرت و نفوذ فراوان بودند. زنان در عمده‌ترین کارهای جامعه دارای نقش اساسی و تعیین‌کننده بودند. نقوش و پیکره‌های برجای مانده از دوره ایلامی نشان می‌دهد که زنان در امور اجتماعی و اقتصادی و مراسم رسمی سیاسی و دینی حضور چشم‌گیری داشته‌اند.

پانصد صفحه آرمزورن قیمت اول (۳۳)

تاریخ (۱)

۱ درست

۲ درست

۳ درست

۴ نادرست

۵ نادرست

۶ نادرست

۷ درست

۸ درست

۹ اخبار - رویدادهای

۱۰ کرونولوژی

۱۱ حفاری

۱۲ ابداع کشاورزی

۱۳ زنگ - شی هوانگ تی

۱۴ خدای‌نامه‌ها

۱۵ گزینه ۲

۱۶ گزینه ۱

۱۷ گزینه ۴

۱۸ گزینه ۱

۱۹ گزینه ۱

مصریان گاه‌شماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند. آنان سال را ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند. در گاه‌شماری مصری سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شود. همچنین برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کیبسه می‌گفتند.

در بین‌النهرین و در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شود. از آن‌جایی که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

گاه‌شماری مصریان

گاه‌شماری بابلی‌ها

تاریخچه گاه‌شماری در جهان

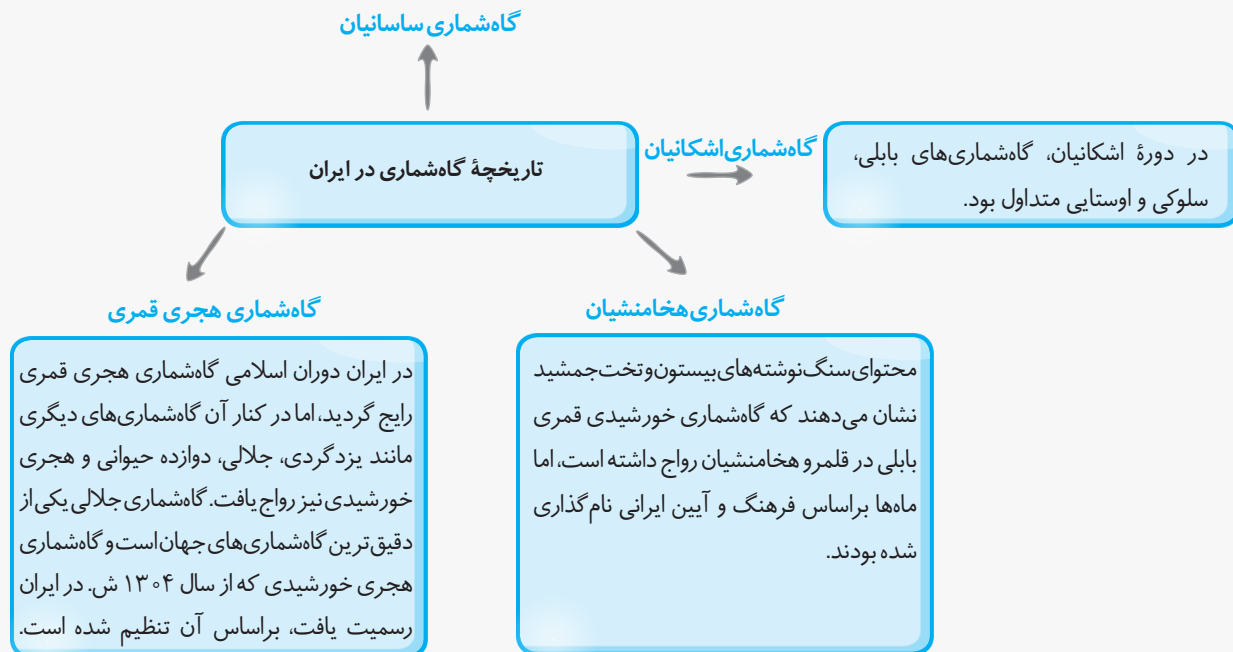
گاه‌شماری هجری قمری

گاه‌شماری رومیان

گاه‌شماری هجری قمری که تقویم رایج بیشتر کشورهای اسلامی به‌شمار می‌رود، برپایه گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است و مبدأ آن، اوّل محرّم سالی است که پیامبر(ص) از مکه به مدینه هجرت کرد.

رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند، به همین دلیل در سال ۴۶ ق.م. امپراتور روم (ژولیوس سزار) دستور داد گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری اصلاح شود. حدود دو قرن پس از آن که امپراتوری روم دین مسیحیت را رسمیت بخشید، در سال ۵۲۵ م. تولد حضرت مسیح(ع) به‌عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان (مسیحیان) تعیین شد. حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گِرِگوار سیزدهم به کمک منجمان بار دیگر گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد. گاه‌شماری مسیحی، امروزه به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.

در دوره ساسانیان، گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج گردید. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌شد. سپس پنج روز اضافی را به نام اندرگاه به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند. مبدأ گاه‌شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود. در این گاه‌شماری، سال را ۳۶۵ شبانه‌روز می‌گرفتند، در هر ۴ سال، یک شبانه‌روز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانه‌روز از سال حقیقی عقب می‌افتاد. برای رفع این مشکل بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند. در گاه‌شماری اوستایی ماه‌ها و روزهای هر ماه با نام‌های فرشتگان و ایزدان نام‌گذاری شده بود.

◆ تطبيق و تبديل تقويم‌ها

رویدادهای تاریخی کشورهای مختلف از جمله کشور ما با چند نوع گاه‌شماری، ثبت و نگارش یافته‌اند. متخصصان نجوم و گاه‌شماری به‌منظور کمک به تطبیق و تبديل تقويم‌های مختلف، فرمول‌ها و روش‌های گوناگونی را ارائه کرده‌اند.

◆ خط زمان

نظم و ترتيب رویدادها که به آن **کرونولوژی** می‌گویند، در مطالعه و پژوهش تاریخ، اهمیت فراوانی دارد. **خط زمان**، ابزار مناسبی است که به‌وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره یا دوران‌های مختلف تاریخی را به‌ترتیب زمان وقوع آن‌ها، بر روی نمودار نشان داد.

◆ تاریخ و مکان؛ تأثیر جغرافیا بر رویدادهای تاریخی

مکان یک رکن مهم دیگر در مطالعه تاریخ است؛ زیرا به‌طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. عوامل جغرافیایی مانند آب و خاک، پستی و بلندی‌ها، آب و هوا، موقعیت سرزمینی و ارتباطی و دسترسی به دریاها و آب‌های آزاد، تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند.

نقش و تأثیر عوامل و پدیده‌های طبیعی و اقلیمی (آب و هوا) در شکل‌دادن به تحولات تاریخی، مورد توجه مورخان بوده است. به عنوان مثال هرودت مؤرخ مشهور یونانی، برای نوشتن کتاب خود به مصر، فینیقیه مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین را بررسی نموده است. ابن‌خلدون، اندیشمند مسلمان تونس که در قرن ۸ ه.ق. زندگی می‌کرد، بخشی از کتاب **العبر** خود را به تأثیر جغرافیا و اقلیم بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.

جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونتگاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

◆ نقشه‌های تاریخی

یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است. نقشه‌های تاریخی، انواع مختلفی از اطلاعات شامل قلمرو حکومت‌ها، مرزها، پایتخت‌ها، شهرها، بناهای مهم، محل دقیق رویدادها به خصوص جنگ‌ها، شبکه راه‌ها، مسیرهای مهاجرت و لشکرکشی و تقسیمات اداری مالیاتی را نمایش می‌دهند.

امروزه از نقشه‌های تاریخی برای ارائه اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و دیگر جلوه‌های حیات اجتماعی انسان در گذشته استفاده می‌شود.

❏ باستان‌شناسی چیست؟

باستان‌شناسی، علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به‌منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، مطالعه و بررسی می‌کند. باستان‌شناسی علمی است که هدف آن، شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ اوست.

❏ باستان‌شناس کیست؟

باستان‌شناس کسی است که براساس آثار باقیمانده از بشر، گذشته انسان‌ها و جوامع انسانی و به‌ویژه تغییرات فرهنگی آن‌ها را در طول زمان، بررسی و تحلیل می‌نماید.

❏ آثار باستانی و تاریخی

به تمامی اشیاء، ابزارها، بناها و مکان‌هایی که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند، آثار باستانی و تاریخی می‌گویند.

❖ مکان یا مَحْظُوطه باستانی

به جاهایی که باستان‌شناسان در آن‌جا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه و در مواردی کشف می‌کنند، مکان باستانی گفته می‌شود. مکان‌های باستانی و تاریخی از نظر شکل و وسعت متفاوت‌اند. برخی از آن‌ها سکونتگاه روستایی یا شهری هستند که چند هکتار وسعت دارند؛ مانند شهر سوخته در ایران و شهر پمپئی در ایتالیا.

شیوه تدفین مردگان، معماری و مصالح آرامگاه‌ها، اطلاعات ارزنده‌ای را درباره نظام اجتماعی، باورها، فرهنگ، وضعیت اقتصادی و میزان پیشرفت‌های فنی مردمان و جوامع گذشته ارائه می‌دهند. نقاشی‌ها و اشیای کشف‌شده از غارها نیز منبع ارزشمندی برای مطالعه و شناخت زندگی مردمان دوران پیش از تاریخ به‌شمار می‌رود.

بعضی از آثار باستانی تاریخی بر سینه کوه‌ها و صخره‌ها، کنده شده‌اند. در گوشه و کنار ایران به‌ویژه در فارس، همدان و کرمانشاه؛ سنگ‌نوشته‌ها، نقش برجسته‌ها و گوردرخه‌های متعددی بر دیواره کوه‌ها و صخره‌ها نقش بسته‌اند و گوشه‌ای از فرهنگ و تمدن کهن ایرانی را به نمایش گذاشته‌اند.

❖ تپه‌های باستانی

تپه‌های باستانی یکی دیگر از مکان‌های مهم باستان‌شناسی به‌شمار می‌روند. هنگامی که در دوره‌های زمانی مختلف به تناوب مردمانی در یک مکان سکونت نمایند، به‌تدریج چند لایه باستانی روی هم قرار می‌گیرند. تاکنون شمار زیادی از این تپه‌ها در ایران شناسایی و حفاری شده‌اند.

❏ مراحل کار باستان‌شناسان

الف) کشف و شناسایی: نخستین گام باستان‌شناسان، شناسایی و کشف مکان‌ها و محوطه‌های باستانی و تاریخی است. برخی از آثار و بناهای تاریخی مانند تخت جمشید و طاق بستان بر روی سطح زمین قرار داشته و به آسانی قابل شناسایی هستند؛ اما بخش زیادی از آثار باستانی در زیر خاک و یا در اعماق دریاها و رودخانه‌ها قرار گرفته‌اند. باستان‌شناسان برای کشف آثار باستانی و تاریخی، علاوه بر رجوع به کتاب‌های تاریخی، سفرنامه‌ها و ... از ابزارها و فناوری‌های جدید و پیشرفته‌ای مانند پهپادها، رادارها، عکس‌های هوایی، تصاویر ماهواره‌ای، روش‌های الکترومغناطیسی و سیستم اطلاعات جغرافیایی که قابلیت زیادی در نقشه‌برداری، کشف و بازسازی دقیق محوطه‌ها و آثار باستانی دارند، استفاده می‌کنند. بعضی از آثار و بناهای تاریخی به‌صورت اتفاقی و اغلب در نتیجه فعالیت‌های کشاورزی و عمرانی و یا بروز پدیده‌های طبیعی، مانند سیل و زمین‌لرزه، از دل زمین نمایان شده و نظر باستان‌شناسان را به خود جلب کرده‌اند.

برخی از آثار و بناهای تاریخی کشور عزیزمان ایران، مانند مردان نمکی زنجان و تمدن عظیم جیرفت در استان کرمان نیز به‌طور تصادفی کشف شده‌اند. برخی از این کشفیات اتفاقی همانند آن‌چه در جیرفت رخ داد، توأم با حفاری‌های غیرقانونی و قاچاق گسترده آثار باستانی بود.

ب) حفاری: گام دوم، حفاری برای به بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان به‌شمار می‌رود و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است. چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

باستان‌شناسان پس از حفاری و خاک‌برداری، هنگامی که به یک بنای تاریخی برخورد کنند، نخست نقشه آن بنا را مشخص می‌نمایند. آنان همچنین اگر به شیئی برخورد کنند، نخست در همان وضعیت از آن عکس‌برداری و تمامی مشخصاتش را به‌طور دقیق ثبت می‌کنند. سپس آن را از خاک بیرون آورده و مراحل بعدی تحقیقات، در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های مجهز ادامه می‌یابد.